

Sygn. akt II CNP 64/11

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 2 lutego 2012 r.,
skargi Towarzystwa Budownictwa Społecznego Ziemia K.
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 20 stycznia 2011r., wydanego
w sprawie z powództwa Towarzystwa Budownictwa Społecznego
"Ziemia K." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
przeciwko Gminie Miasto K.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Powód - Towarzystwo Budownictwa Społecznego wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 stycznia 2011 r. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 28 października 2010 r.

Wyrokiem z dnia 28 października 2010 r. Sąd pierwszej instancji zobowiązał pozwaną Gminę Miasto K. do złożenia oświadczenia woli następującej treści: „Gmina Miasto K. przejmuje na wyłączną własność od Towarzystwa Budownictwa Społecznego Ziemia K. spółka z o.o. sieć wodociągową wewnętrzną - kat. XXVI położoną w K. na Osiedlu O. na działkach ewidencyjnych numer 3832/1, 3832/7, 3844/1, 3844/8, 3844/10, 3844/31 za kwotę 76.542,08 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia orzeczenia". Sąd Rejonowy ustalił, że powód wybudowała w roku 2008 sieć wodociągową kategorii XXVI na nieruchomości położonej w K. na Osiedlu O. na działkach o numerach ewidencyjnych 3832/1, 3832/7, 3844/1, 3844/8, 3844/10, 3844/31. Projekt budowlany został zatwierdzony i pozwolenia na budowę udzielono w decyzji nr 321 z dnia 14 maja 2008 r. Starosty K. Sieć została wykonana zgodnie z projektem, warunkami pozwolenia na budowę, przepisami i obowiązującymi Polskimi Normami. Została przyłączona do sieci pozwanej dnia 6 października 2008 r. Jako podstawę materialnoprawną roszczenia, Sąd Okręgowy wskazał art. 31 ust 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858, dalej określaną jako „u.z.z.w."). Ustalenie świadczenia wzajemnego pozwanej nastąpiło w mniejszym rozmiarze niż domagał się powód, gdyż Sąd Okręgowy nie stwierdził podstaw do powiększenia go o 22% podatku VAT (stwierdził, że powódka otrzymała już zwrot podatku od zakupionych materiałów do budowy wodociągu) ani do przyznania odsetek za okres wcześniejszy – od wezwania pozwanej do wykonania obowiązku przewidzianego w art. 31 ust. 1 u.z.z.w.

Sąd Apelacyjny nie podzielił argumentacji powoda, który w apelacji podtrzymywał stanowisko o konieczności podwyższenia zasądzonej kwoty o

podatek VAT i przyznania mu odsetek za okres wcześniejszy. Zdaniem tego Sądu art. 64 k.c. zawiera materialnoprawną regulację skutków wyroku sądowego stwierdzającego obowiązek złożenia oświadczenia woli. Orzeczenie takie zastępuje tylko oświadczenie woli strony uchylającej się od jego złożenia. W takim więc zakresie ma ono charakter konstytutywny. Dochodzone przez powódkę roszczenie nie sprowadzało się do żądania określonej kwoty, lecz zmierzało do osiągnięcia szerszego celu jakim jest przejęcie własności sieci wodnokanalizacyjnej przez pozwaną gminę za jednoczesną zapłatą ekwiwalentu. W takim wypadku nie można przyjąć, że pozwana pozostawała w opóźnieniu o którym mowa w art. 481 § 1 k.c. za okres wcześniejszy, ponieważ pozwana popadnie w opóźnienie, jeżeli nie spełni świadczenia wynikającego z zaskarżonego prawokształtującego wyroku sądowego. W związku z powyższym żądanie powódki w zakresie odsetek ustawowych za okres sprzed wytoczenia powództwa było niezasadne. Sąd Apelacyjny nie podzielił także poglądów powódki w zakresie zasadności doliczenia do sumy zasądzonej w wyroku podatku VAT. Uznał, iż zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, opodatkowaniu tym podatkiem podlega odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Przez świadczenie usług, rozumie się każde świadczenie na rzecz osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, które nie stanowi dostawy towarów w rozumieniu art. 7 wskazanej ustawy. Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo - kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie. Gmina staje się wówczas właścicielem urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, przekazanych odpłatnie przez osoby, które je wybudowały. Gmina wypłaca osobom przekazującym koszty w wysokości równowartości poniesionych nakładów. Wypłata równowartości tych kosztów nie mieści się jednak w definicji dostawy towarów ani świadczenia usług, zatem nie podlega ona opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług. Ekwiwalent o którym mowa w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. obejmuje tylko i wyłącznie wartość nakładów koniecznych a przy tym faktycznie już poniesionych.

W rezultacie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, Gmina nie jest podatnikiem z tego tytułu. Ponadto powód otrzymał już zwrot podatku VAT po wybudowaniu sieci wodociągowej wewnętrznej.

Skarżący oparł swoją skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego w Ł. na zarzucie naruszenia przepisów:

- art. 471, art. 476 oraz art. 477 § 1 k.c., a także art. 481 § 1 oraz art. 482 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że powód nie ma prawa dochodzić odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie kwoty wynagrodzenia za przejęcie sieci wodno-kanalizacyjnych - za okres od dnia 8 września 2009 r. do dnia 30 czerwca 2010 r. oraz nie ma prawa do kapitalizacji odsetek.

- art. 5 ust. 1 pkt 1 oraz art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535), a także analogicznego art. 2 ust. 1 pkt. A oraz art. 14 ust. 2 lit. A Dyrektywy 2006/112/WE Rady Wspólnot Europejskich z dnia 28 listopad 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L Nr 347, str. 1) poprzez nieuwzględnienie i nieuznanie czynności prawnej - w postaci odpłatnego przejęcia sieci wodno-kanalizacyjnej, na mocy wyroku sądowego stanowiącego nakaz organu władzy publicznej - jako czynności podlegającej opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług.

- art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535), który reguluje zasady ustalania wartości brutto towarów i usług, złożonej z obrotu (wartości netto) oraz należnego podatku VAT - poprzez jego niezastosowania, a w konsekwencji niezasądzenie na rzecz powoda pełnej należności za przekazaną sieć, obejmującej wartość sieci netto wraz z podatkiem VAT.

- art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535) regulującego stawkę podatku VAT w wysokości 22% - poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji niezasądzenie kwoty podatku od towarów i usług od zasądzonej kwoty netto odszkodowania.

- art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535) oraz art. 1 ust. 2 Dyrektywy 2006/112/WE Rady Wspólnot

Europejskich z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE. L Nr 347, str. 1), poprzez niezastosowanie, a w konsekwencji niezastosowanie zasady neutralności podatku od towarów i usług.

- art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez - w sprzeczności z wyrażoną w tym przepisie prawa zasadą wyłączności ustawowej w materii prawopodatkowej - nieuwzględnienie i nieuznanie czynności prawnej - w postaci odpłatnego przejścia sieci wodno - kanalizacyjnej, na mocy wyroku sądowego stanowiącego nakaz organu władzy publicznej - jako czynności podlegającej opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, a także poprzez przyjęcie, iż podmiot przejmujący - będący ostatecznym odbiorcą towaru - ma obowiązek zapłaty jedynie kwoty netto za dany towar.

Te same przepisy wskazał jako te, z którym zaskarżone orzeczenie jest jej zdaniem niezgodne.

Wyrządzenie szkody przez wydanie kwestionowanego orzeczenia uprawdopodobnił wskazując, że spowodowało ono uszczerbek majątkowy z tytułu umniejszenia sumy należnej powodowi o kwotę wartości podatku od towarów i usług w wysokości 16 839,29 zł oraz skapitalizowanych odsetek o wartości 9 811,44 zł.

Wyjaśnił także, że wartość przedmiotu sporu nie pozwalała mu złożyć skargi kasacyjnej, a nie zachodziły przesłanki uzasadniające wystąpienie o wznowienie postępowania oraz że zaskarżone orzeczenie nie może być wzruszone w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga ta dotyczy. Warunek ten jest spełniony jedynie wówczas, gdy strona skarżąca złoży oświadczenie, że szkoda w jej majątku nastąpiła i wskaże czas, rodzaj i rozmiar tej szkody, a ponadto powoła lub przedstawi dowody lub inne środki uwiarygodniające jej twierdzenie

(por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2005 r., I CNP 19/05, nie publ., postanowienia tego Sądu z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, nie publ.; z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC z 2006 r., nr 1, poz. 16, z 15 lutego 2006 r., IV CNP 7/05, nie publ.).

Skarga powoda nie wypełnia tych warunków, a w konsekwencji nie czyni zadość wymaganiu ustanowionemu w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Powód twierdzi, że jego szkoda wyrządzona została przez wydanie zaskarżonego wyroku, ponieważ ostatecznie uniemożliwiła mu uzyskanie pełnej rekompensaty kosztów budowy wodociągu. Kwota, jaką za przejęty wodociąg ma mu zapłacić pozwana - wbrew stanowisku Sądów - podlega opodatkowaniu, co oznacza, że rzeczywisty zwrot wydatków powoda będzie mniejszy o podatek, który musi odprowadzić. Ponadto nie otrzyma odsetek za opóźnienie się przez pozwaną z wykonaniem jej ustawowego obowiązku odpłatnego przejęcia instalacji wodociągowej. Szkodę wynikającą z konieczności odprowadzenia podatku skarżący uprawdopodobnił przedkładając interpretację indywidualną wydaną na jego wniosek przez Izbę Skarbową w P.

Zważyć jednak należy, że założeniem dokonanej interpretacji było przeniesienie na pozwaną własności instalacji z dniem wydania wyroku przez Sad Apelacyjny, jako czynności stanowiącej wykonanie obowiązku nałożonego przez organ władzy publicznej i z tym powód wiąże swój obowiązek podatkowy. Tymczasem prawomocne orzeczenie nakazujące pozwanej złożenie określonego oświadczenia woli, jako niezgodne w pełni z żądaniem powoda nie spowodowało zawarcia umowy lecz tylko, na co słusznie zwracały uwagę Sady orzekające w sprawie, zastąpiło oświadczenie strony pozwanej. Skutek w postaci zawarcia umowy wymaga więc złożenia jednobrzmiącego oświadczenia przez drugą stronę. Póki to nie nastąpi (a taki fakt nie wynika ani z twierdzeń zawartych w skardze, ani z informacji ujętych w interpretacji indywidualnej) nie można mówić o uwiarygodnieniu poniesienia szkody wynikającej z powstania obowiązku podatkowego. Za szkodę nie można także uznać nieuwzględnienia w treści orzeczenia roszczeń z tytułu odsetek, skoro niewykonanie obowiązku zawarcia umowy, a więc obowiązku o charakterze niepieniężnym, nie rodzi obowiązku

odsetkowego. Uprawdopodobnienie szkody wymaga zaś określenia takiego jej rodzaju, który realnie wystąpił, a nie takiego, który wystąpić nie mógł.

Powód nadal pozostaje właścicielem wykonanego przez siebie wodociągu i nie ma obowiązku uiszczenia podatku VAT. Od jego decyzji zależy, czy wykorzysta uzyskany wyrok i zawrze z pozwaną umowę o wynikającej z niego treści, czego konsekwencją - w świetle interpretacji organów podatkowych - będzie dopiero powstanie obowiązku podatkowego stanowiącego szkodę, na którą powołuje się powód. W rezultacie powód w złożonej skardze nie uprawdopodobnił, że już poniósł określoną i skonkretyzowaną szkodę wynikłą z wadliwego jego zdaniem wyroku.

Z przytoczonych względów na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. należało odrzucić niniejszą skargę.